

UCHWAŁA

Dnia 13 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant starszy inspektor sądowy Łukasz Kaczmarek

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej,
na posiedzeniu jawnym w dniu 13 sierpnia 2025 r.,
wniosku pełnomocnika B. P. – adwokat A. W. z dnia 14 kwietnia 2025 r., o
wydanie uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej
X. Y. sędziego Sądu Okręgowego [...] w W. za czyn art. 231 § 1 k.k. w zw. z
art. 160 § 1 k.k.

na podstawie art. 80 § 2c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju
sądów powszechnych (dalej u.s.p.) *a contrario*

uchwalił:

1. odmówić zezwolenia na pociągnięcie X. Y. - sędziego Sądu Okręgowego [...] w W. do odpowiedzialności karnej za czyn, polegający na tym, że w dniu 24 lipca 2020 r. w W. jako funkcjonariusz publiczny - sędzia Sądu Okręgowego [...] w W. przekroczył swoje uprawnienia i nie dopełnił obowiązków służbowych w związku z decyzjami, jakie zapadły w sprawie [...], w tym poprzez wydanie postanowienia z dnia 24 lipca 2020 r. o zmianie miejsca zamieszkania małoletniej O. W., co stanowiło działanie na szkodę interesu prywatnego B. P. i O. W. i czym naraził małoletnią O. W. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu,

tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. w zb. z art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

2. obciążyć Skarb Państwa kosztami postępowania.

UZASADNIENIE

B. P. pismem z dnia 2 września 2020 r. zawiadomiła Prokuraturę Krajową o możliwości popełnienia przestępstwa bezpośredniego narażenia małoletniej O. W. na niebezpieczeństwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, a nawet utraty życia przez wydanie w dniu 24 lipca 2020 r. w sprawie o sygn. [...] w składzie: SSO X. Y. (przewodniczący), Ławnik X.1 Y.1 oraz Ławnik X.2 Y.2 postanowienia o zmianie postanowienia Sądu Okręgowego [...] w W. z dnia 26 czerwca 2017 r. o zabezpieczeniu poprzez ustalenie, iż miejscem zamieszkania małoletniej O. W. jest każdorazowe miejsca zamieszkania ojca – M. W.

Postanowieniem z dnia 22 lutego 2021 r. Prokuratura Rejonowa [...] Południe w W. umorzyła śledztwo na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. wobec stwierdzenia, że czynu nie popełniono.

Na skutek zażalenia B. P., Sąd Rejonowy [...] w W. postanowieniem z dnia 13 maja 2021 r. sygn. [...] uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2024 r. sygn. [...] Prokuratura Rejonowa w L. umorzyła śledztwo w sprawie przekroczenia uprawnień oraz niedopełnienia obowiązków służbowych przez funkcjonariusza publicznego w osobie sędziego Sądu Okręgowego [...] w W. w związku z decyzjami jakie zapadły w sprawie [...] w tym wydaniem postanowienia w dniu 24 lipca 2020 r. o zmianie miejsca zamieszkania małoletniej O. W., co stanowiło działanie na

szkodę interesu prywatnego B. P. i narażenie tym samym małoletniej O. W. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, tj. o czyn z art. 231§1k.k. w zb. z art. 160 §1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. wobec braku znamion czynu zabronionego.

Postanowieniem z dnia 25 lutego 2025 r., sygn. [...] prokurator Prokuratury Okręgowej [...] w W. po rozpoznaniu zażaleń B. P. oraz jej pełnomocnika – adw. A. W., utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Wnioskiem z dnia 14 kwietnia 2025 r. pełnomocnik B. P. – adw. A. W. wniósł o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. sędziego Sądu Okręgowego [...] w W. do odpowiedzialności karnej za czyn polegający na tym, że: *w dniu 24 lipca 2020 r. w W. jako funkcjonariusz publiczny - sędzia Sądu Okręgowego [...] w W. przekroczył swoje uprawnienia i nie dopełnił obowiązków służbowych w związku z decyzjami, jakie zapadły w sprawie [...], w tym poprzez wydanie postanowienia z dnia 24 lipca 2020 r. o zmianie miejsca zamieszkania małoletniej O. W., co stanowiło działanie na szkodę interesu prywatnego B. P. i O. W. i czym naraził małoletnią O. W. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu,*

tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. w zb. z art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek pełnomocnika oskarżyciela prywatnego B. P. nie zasługuje na uwzględnienie. Wnioskodawca nie uprawdopodobnił bowiem nie tyle w dostatecznym, co wręcz w najmniejszym stopniu podejrzenia popełnienia przez sędziego X. Y. - sędziego Sądu Okręgowego [...] w W. czynu wypełniającego znamiona przestępstwa określonego w art. 231 § 1 k.k. w zb. z art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd dyscyplinarny podejmując uchwałę w oparciu o art. 80 § 2c u.s.p. zobowiązany jest przeanalizować dołączony do wniosku materiał dowodowy

w celu stwierdzenia czy wypełniona została przesłanka dostatecznie uzasadnionego popełnienia przestępstwa zarzucanego sędziemu. To na wnioskującym ciąży obowiązek przedłożenia materiału dowodowego przemawiającego za zasadnością wniosku, który nie może opierać się na jego gołosłownych stwierdzeniach i subiektywnych wrażeniach. Wyjątkiem od tej zasady jest sytuacja, w której wnioskujący nie posiada realnych możliwości uzyskania materiału dowodowego, lecz zdolność tę posiada wyłącznie sąd dyscyplinarny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2003 roku, SNO 29/03; uchwała SN z dnia 24 października 2014 roku, SNO 43/14)

Pełnomocnik wnioskodawcy B. P. – adw. A. W., zarzuca we wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, że sędzia X. Y. miał się dopuścić popełnienia czynu z art. 231 § 1 k.k., gdyż w ocenie ww., *przekroczył swoje uprawnienia wydając postanowienie w dniu 24 lipca 2020 r. w sprawie [...] zmieniając małoletniemu dziecku miejsca zamieszkania od kochającej matki do ojca stosującego przemoc wobec dziecka i jego matki, narażając dziecko na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.*

Należy zauważyć, że ocena tego, czy zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, choć nie może być dowolna, to nie może też następować niejako automatycznie. Ponadto, samo wydanie postanowienia, które jest inne niż oczekiwane przez stronę, nie może niejako z automatu przesądzać o popełnieniu przestępstwa. Przestępstwo to czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę. Aby uznać dane zachowanie za przestępstwo, musi ono spełniać określone znamiona przewidziane w Kodeksie Karnym lub innych ustawach, w niniejszej sprawie art. 231 § 1 k.k. Przepis ten odnosi się do sytuacji, w której funkcjonariusz publiczny przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego. Jak podnosi się w utrwalonym orzecznictwie

Sądu Najwyższego, dla przypisania odpowiedzialności karnej z art. 231 § 1 k.k. konieczne jest ustalenie, że przestępstwo zostało popełnione umyślnie (z zamiarem bezpośrednim lub ewentualnym), na szkodę interesu publicznego lub prywatnego (zob. postanowienie SN z 25 lutego 2003 r., WK 3/03, OSNKW 2003, nr 5-6, poz. 53). Spełnione kumulatywnie wskazane przesłanki muszą wywodzić swoje źródło z przepisów stanowiących o uprawnieniach przewidzianych dla określonego funkcjonariusza, w tym przypadku sędziego.

W przedmiotowej sprawie sędzia X. Y. wydając, w składzie kolegiальnym, w dniu 24 lipca 2020 r., sygn. [...] postanowienie, zmieniające pkt 1 postanowienia Sądu Okręgowego [...] w W. z dnia 26 czerwca 2017 r. o zabezpieczeniu wskazał jego przyczyny, uzasadniając, że z opinii psychologiczno-pedagogicznej sporządzonej przez biegłych: psychologa i pedagoga na potrzeby trwającego postępowania, wprost wynika, że ojciec małoletniej O. W. – M. W. wykazuje wysokie predyspozycje wychowawcze do sprawowania bezpośredniej opieki nad dzieckiem. Ponadto, z uzasadnienia postanowienia (którego strona wezwana do uzupełnienia braków formalnych nie dołączyła, przesyłając jedynie odpis sentencji postanowienia) wynika, że *ojciec daje gwarancje należytego wychowania córki i jej dalszego rozwoju, ma prawidłowe kompetencje i predyspozycje wychowawcze, ustabilizowaną sytuację zawodową, osiąga wysokie dochody, dysponuje 3 pokojowym mieszkaniem, w którym ma przygotowany pokój dla córki, mam możliwość zapewnienia córce szkoły publicznej lub prywatnej w W. w pobliżu miejsca zamieszkania, a także zapewnioną pomoc własnych rodziców w opiece nad dzieckiem, którzy są na emeryturze*. Z kolei zarzuty stawiane M. W. przez B. P. o stosowaniu przemocy w rodzinie były bezpodstawne, gdyż Prokuratura umorzyła postępowanie w tym zakresie. Sąd dalej wskazał, iż *postanowieniem z dnia 24 stycznia 2019 r. został ustanowiony nadzór kuratorski nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej przez B. P. nad O. W. Kurator był*

zobowiązany do składania sprawozdań z nadzoru, zaś B. P. do podjęcia natychmiastowej, regularnej współpracy z asystentem rodziny. B. P. nie podjęła współprac z asystentem rodziny, odmawiając współpracy z MOPS. Nie podjęła terapii specjalistycznej, wskazując, że nie będzie realizowała postanowień sądu.

Mając na uwadze powyższe, można zatem wyprowadzić wniosek, że zarzucenie sędziemu przekroczenie uprawnień poprzez bezprawne wydanie postanowienia nie ma poparcia w jakichkolwiek dowodach. Należy również dostrzec, że decyzje w zakresie samego zachowania sędziego X. Y. były wielokrotnie analizowane w postępowaniu przygotowawczym przez różnych prokuratorów.

Mając zatem na uwadze powyższe oraz okoliczności niniejszej sprawy, ustalone na podstawie przedstawionych dowodów, stwierdzić należy, że podejmowane przez sędziego X. Y. czynności procesowe, nie stanowiły przekroczenia uprawnień, które miały powodować działanie na szkodę interesu prywatnego B. P. Wydanie z kolei postanowienia przez organ procesowy, niezależnie od tego, czy jest ono zgodne z oczekiwaniami strony, jest elementem określonej procedury, w niniejszej sprawie – cywilnej. Jeśli strona uważa, że postanowienie jest wadliwe, przysługują jej środki odwoławcze (np. zażalenie, apelacja).

Mając powyższe na uwadze należy wskazać, że samo „przekroczenie uprawnień” lub „niedopełnienie obowiązków” wyrażające się w odmiennej od strony interpretacji przepisów prawa czy kierunku rozstrzygnięcia nie wyczerpuje znamion czynu zabronionego określonego w art. 231 k.k. Niezbędne jest wykazanie, że sędzia działał z zamiarem bezpośrednim lub ewentualnym na szkodę interesu publicznego lub prywatnego.

W tym stanie rzeczy, Sąd Najwyższy uchwalił jak w sentencji uchwały.

[M. T.]

[r.g.]